

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

VAABENER

BENYTTET I

SLÆGTERNE FABRICIUS OG FABRITIUS

I

DANMARK

SAMLET, UDARBEJDET OG UDGIVET AF

F. B. FABRICIUS

1. HÆFTE

KØBENHAVN

MUNKSGAARDS FORLAG

1949

VAABENER
BENYTTET I
SLÆGTERNE FABRICIUS OG FABRITIUS
I
DANMARK

VAABENER

BENYTTET I

SLÆGTERNE FABRICIUS OG FABRITIUS

I

DANMARK

SAMLET, UDARBEJDET OG UDGIVET AF

F. B. FABRICIUS

KØBENHAVN

MUNKSGAARDS FORLAG

1949

FORORD

Formaalet med at samle og udgive medfølgende Billeder og Text er et dobbelt. Først og fremmest vil jeg vise, at de afbildede Vaabener er virkelige Slægtsvaabener og alle omkring 200 Aar gamle. Dernæst vil jeg vise, hvilket bestemt Vaaben den nulevende enkelte Person af Navnet *Fabricius*, *Fabritius* har Ret (moralsk og juridisk) til at føre, eller om han slet ikke er berettiget dertil, som ikke nedstammende paa Mandssiden fra en af dem, der antog Vaaben.

Samtidig vil jeg vise Vaabenerne i heraldisk korrekt Gengivelse, og ved at tage Gengivelse af alle mig bekendte Segl med ikke blot føre Bevis for, at det, benyttet af mange Generationer, er et Slægtsvaaben og ikke blot et personligt Vaaben, men ogsaa bevare for den enkelte netop hans direkte Forfædres Segl, hvilket sikkert vil være af Interesse.

Af Slægter *Fabricius* og *Fabritius* i Danmark (Slesvig indbefattet) kender vi i Dag 10 forskellige, der, saa vidt vi véd, intet har med hinanden at gøre udover det fælles Navn, ja, der findes, saa vidt jeg husker, ikke een Gang Indgifte Sted mellem Slægterne. Af disse ti Slægter er de syv opstaaet i det egentlige Kongerige, de to er opstaaet i Sønderjylland og een Slægt er indvandret fra Rhineggen. Denne sidste Slægt blev for den ene Grens Vedkommende adlet i 1778 med Navnet *Fabritius de Tengnagel*, en Slægtsgren, der endnu lever her i Landet med Slægtens oprindelige borgerlige Vaaben som Hjerteskjold i det nu adelige Vaaben, medens den ikke adlede Gren er uddød her i Landet. To af de andre Slægter, Faaborg-Slægten og Hofjuvelerslægten har Slægtsgrene i Norge, meget naturligt, naar man tænker paa Embedsmændenes hyppige Forflyttelse mellem de to senere adskilte Lande. Den ene sønderjyske Slægt har en Gren i selve Kongeriget udgaaende fra Brammingegaard ved Varde. Tre Slægter, Søby-Slægten, Korsør-Slægten og Slesvig-Slægten synes uddøde. Slægterne er:

1. Slægten *Fabricius* fra Faaborg. Flere Vaabener.
2. Slægten *Fabricius* fra Ærø-Samsø. Intet Vaaben.
3. Slægten *Fabricius* fra Marstal. Intet Vaaben.
4. Slægten *Fabricius* fra Søby. Intet Vaaben.
5. Slægten *Fabricius* fra Middelfart. Intet Vaaben.
6. Hofjuvelerslægten. Et Vaaben.

7. Den senere adlede Slægt. Et borgerligt og et adeligt Vaaben.
8. Korsør-Slægten. Intet Vaaben.
9. Den sønderjyske Slægt. Intet Vaaben.
10. Den slesvigske Slægt. Intet Vaaben.

Vi kender mange Enkeltpersoner af Navnet *Fabricius*, *Fabritius*, som ikke kan føjes ind i de allerede kendte Slægter, f. Eks. den i 1783 adlede Konferensraad *Anton Fabricius*, en Slægt der uddøde med ham i 1787, idet hans eneste Søn var død før ham. Disse giver selvfølgelig Mulighed for andre Slægter af Navnet *Fabricius*, *Fabritius* end de ovennævnte ti.

Stavemaaden *Fabricius* og *Fabritius* har gennem 16, 17 og 18-Hundredtallet været ganske vilkaarligt brugt i Flæng af alle Slægter, ja endog af og om den enkelte Person. Dette Aarhundrede har sat Skæl, saa nu kun den adelige Slægt *Fabritius de Tengnagel* og Hofjuvelerslægten staver Navnet med t, alle de andre staver det med c.

Stamtavler findes for Nr. 1—6 i *F. B. Fabricius* og *L. P. Fabricius: Danske Slægter Fabricius I—VI*. Københ. 1929—37. Stamtavle over Slægten *Fabritius de Tengnagel* findes i „Danmarks Adelsaarbog“ 1920.

Slægtsforeningen „Foreningen Fabricius“, som den 13 December iaar fejrer sit 40 Aars Jubilæum, har gjort Trykningen mulig nu ved et stort kontant Tilskud, som jeg herved bringer Bestyrelsen min bedste Tak for.

København i Oktober 1948.

F. B. Fabricius.

HERALDIK

Heraldik er Læren om Slægtsvaabener. Borgerlige Vaabener er lige saa almindelige som adelige Vaabener, og mange borgerlige Vaabener er lige saa gamle som de fleste adelige og ældre end mange af disse.

Mange borgerlige Vaabener er saa heraldisk korrekte, at det ikke uden Kendskab til Slægten kan afgøres, om man staar over for et adeligt eller et borgerligt Vaaben.

Et Vaaben maa ikke forveksles med et Bomærke. Mange tror fejlagtigt, at Borgerlige „kun“ har et Bomærke, og at alle borgerlige Vaabener bør kaldes Bomærker. Dette er helt forkert. Et Bomærke er et mere eller mindre runeagtigt Tegn, Kors, Trekanter, Firkanter, Pile, Hager, kombineret med Bogstavformer eller Figurer som Anker, Stjerner, Hjærter o. s. v. oftest anbragt uden Skjold eller Ramme paa Portbjælker, Husgeraad, Epitafier, Ligsten, Kirkeinventar eller som Underskrift i Stedet for eller sammen med Vedkommendes Navn. Meget sjældent har en Slægt her i Landet (derimod ofte i Polen) optaget Slægtens Bomærke i sit „rigtige“ Vaaben.

At borgerlige Vaabener paa en Maade har været officielt anerkendt fremgaar af, at Kong Christian den 5. i, § 3 i Privilegier af 11 Februar 1679 for ikke adelige kgl. Betjente, giver disse Tilladelse til over deres Vaaben at føre „en aaben, med fire Traller oplukt og paa Skak staaende Hjelm“. At de har været meget almindelige, viser Rigsarkivets store Seglsamling af borgerlige Vaabener, hvor Tusinder af danske Slægter har faaet deres Slægtsvaaben bevaret ved Segl afklippet af gamle Dokumenter. Man ser ogsaa her, at mange af disse Vaabener er flere hundrede Aar gamle og har gaaet i Arv fra Generation til Generation i Slægten.

Ved et Vaaben forstaar man en Sammenstilling af Skjold med Skjoldmærke (Feltinddeling eller Figurer eller en Kombination af disse), Hjælm med Hjælmmærke og Hjælmklædet. Hertil kan komme Valgsprog og Skjoldholdere.

Skjoldet kan have forskellig Form. Gennem Aarhundrederne opstod nye Stilarter, som ogsaa paavirkede Skjoldformen, men man bør benytte en Form, der umiddelbart giver Indtryk af et Skjold og undgaa runde, ovale og stærkt indskaarne Skjolde.

Hjælmen bør i et borgerligt Vaaben være en Stikhjælm, som enten ses *en face* eller drejet lidt mod heraldisk højre, hvilket vil sige til venstre for Beskueren. I Heraldiken forestiller man sig altid Skjoldet baaret paa venstre Arm af en Person staaende foran Be-

skueren, hvorved Skjoldets højre Side ses til venstre for Beskueren. Man *kan* bruge Trallehjelms, men Opfattelsen er nu almindelig i alle Lande, at denne er forbeholdt de adelige Vaabener, benytter man den alligevel, bør man højest give den 5 Traller (Bøjler) og enten lade den vende *en face* eller lidt til højre (heraldisk) og ikke forsyne den med Halssmykke, ogsaa en Ting, man mener, bør forbeholdes adelige Vaabener. Hjælmen maa kun vende til venstre (heraldisk), naar Vaabenet staa sammen med Hustruens Vaaben og derfor er vendt imod dette i Alliance-Vaaben, Skjoldmærket maa da ogsaa vendes mod venstre, saa hele Vaabenet bliver spejlvendt. Det samme gælder f. Eks. for Epitafier, Ligsten o. lign., hvor en Række mandlige Ahners Vaabener afbildes paa den ene Side og en Række kvindelige Ahners paa den anden, idet alle Vaabenerne skal „se“ mod Midterfiguren eller Indskriften, som Vaabenerne er knyttet til.

Hvis man lader Skjoldet staa skraat mod heraldisk højre, *skal* Hjælmen drejes lidt mod højre og maa ikke staa *en face*.

Hjælmlædet bør altid findes omkring et Vaaben, det hører sig til og er meget dekorativt. Det bestaar af bladlignende indskaarne og snoede Flige, som aldrig maa begynde paa Hjælmens Sider eller Hals eller fra selve Skjoldet, men *skal* begynde fra Hjælmens „Isse“, idet man skal tænke sig det dækkende Hjælmen som et Brudeslør idet det gaar fra denne ned paa Hjælmens og Skjoldets Sider. Det maa aldrig erstattes med en Blomsterranke, Grene, Baand, Flag, Sabler, Kanoner eller lignende.

Hjælmmærket skal berøre, d. v. s. hvile paa, Hjælmen, det maa ikke svæve frit over denne (det kunde det jo ikke i Turneringerne!). Mellem Hjælmmærke og Hjælm indskydes enten en Vulst, hvilket vil sige en Fletning af Hjælmlædet (i Reglen 5 „Fletninger“) i dettes Farver eller en Krone, men denne maa i borgerlige Vaabener være meget enkel, saa den ikke ligner de adelige Rangkroner.

Da man begyndte at optegne Vaabener i Vaabenruller, hvilket allerede skete i Middelalderen, malede man dem med Farver. Fra første Halvdel af det 17. Aarhundrede erstattede man ofte Farverne med bestemte Skraveringer, en Betegnelse som nu bruges ens i alle Lande. Lodrette Streger angiver rødt, vandrette blaåt, lodrette plus vandrette sort, skraa Streger oven fra heraldisk højre nedad mod heraldisk venstre grønt, oven fra heraldisk venstre nedad mod heraldisk højre purpur. Et Skjold (Felt) helt uden Skravering angiver Sølv (hvidt), Prikker angiver Guld (gult). Man bør ikke paa denne Maade angive Vaabenets Farver i Signeter, hvilket man meget ofte ser, heller ikke paa Brevpapir, da Billedet da ofte udviskes.

Farverne skal være klare og rene. Foruden de nævnte Farver bruges ofte Betegnelsen „naturlig farvet“, naar en nøgen Arm er kødfarvet, en Fugl graa, en Hjort brun, men dette hørte ikke til de oprindelige heraldiske Farver, hvorimod der til disse var knyttet Tegn for forskelligt Pelsværk.

GAMLE SIGNETER OG NYE

De vil ofte finde gamle Signeter med yderst slet og ganske fejlagtig Graving, hvad enten dette skyldes Uvidenhed hos Ejeren eller Gravøren eller hos begge eller teknisk Uduelighed hos Gravøren.

Lad aldrig Fejl i Tegning, Graving eller heraldiske Regler gaa igen i nye Signeter, tværtimod: rens ud. Lad Dem lave et fuldstændig heraldisk korrekt Vaaben, idet De husker paa, at De som Efterkommer af den første Bærer af Familievaabenet har Ret til dennes *Skjoldmærke* og *Hjælmmærke* og ikke blot til en slavisk *Kopi* af dennes Vaaben.

Det vil sige, De kan selv frit vælge *Skjoldformen*, *Hjælmen* og *Hjælmklædets Form* efter de ovenfor angivne almindelige heraldiske Regler; kun *Skjoldmærket* og *Hjælmmærket* skal vise samme *Figurer*, frit tegnet paany, som *Slægtsvaabenet*. Intet er mere forkert og kedeligt end en slavisk *Kopi* af en andens Vaaben. Tænk Dem, hvis 4 Sønner kopierer nøjagtigt Faderens Signet, og Aftryk af disse blandes, hvem kan da afgøre, hvis Segl man har foran sig? En ny „frisk“ Graving vil altid give smaa eller større *Kendemærker*.

Et Vaaben kan være et personligt Vaaben, kun hørende til den enkelte Person, som har antaget det, eller et *Slægtsvaaben* benyttet af alle *Slægtens* forskellige *Grene* og *Generationer*, eller et Vaaben kun benyttet af een *Gren* i Familien. Dette maa respekteres. Man maa kun benytte et Vaaben antaget af ens egen *Forfader* i lige mandlig Linie; findes intet Vaaben i den *Slægtsgren*, man selv tilhører, maa man selv antage et nyt, som selvsagt godt kan indeholde de samme *Skjoldfigurer* og *Hjælmmærker* som den øvrige *Slægts Vaabener*, naar de blot ved *Tilføjelser* eller *Udeladelser* er gjort absolut forskellige fra disse, saa *Forveksling* ikke er mulig.

I *Slægten Fabricius* fra *Faaborg* findes ikke blot helt forskellige Vaabener, men ogsaa Vaabener med samme *Skjoldmærke*, men med forskellige *Hjælmmærker*. Her bør man, altsaa holde sig meget nøje til sin *Slægtsgrens Vaaben*, — ogsaa fordi de to af dem er retsligt beskyttede for de respektive *Slægtsgrenes Medlemmer*.

Farverne i *Skjoldet*, *Skjoldets Figurer* og *Hjælmmærket* har altid de af *Slægten* (*Slægtsgrenen*) oprindelig valgte Farver. *Hjælmen* er altid *Sølv* med *Traller*, *Nagler* og *Indramning* af *Øjenspalter* og ofte ogsaa *Hjælmens Underkant* i *Guld* og *rødt Foer* i *Trallehjælmen*, synligt mellem *Bøjlerne* og ved *Armaabningerne*. *Kronen* er af *Guld* uden *Ædelsten*. *Hjælmklædet*, der indvendig altid er *Guld* (*gult*) eller *Sølv* (*hvidt*) og udvendig har en eller to Farver, har ogsaa altid *Slægtens* (*Slægtsgrenens*) Farver.

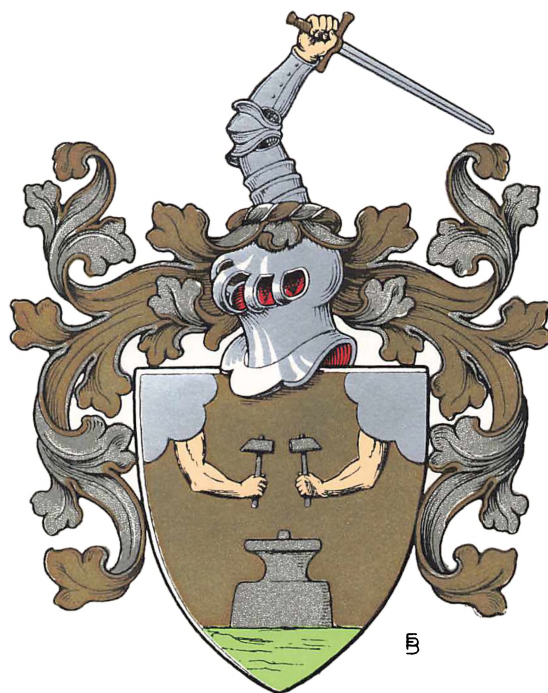
De i denne Bog gengivne farvelagte Vaabener viser heraldisk korrekte Vaabener for *Slægten* (*Slægtsgrenen*), ikke til direkte *Kopi*, men som *Exempel* og for een *Gang* for alle at fastslaa selve *Vaabenet*.

Det vil være af stor Betydning om enhver Ejer af et nyt eller gammelt Signet paa dettes

Kant, aldrig paa Signetets Flade, lader indgravere Ejerens (første Ejers) fulde Navn, Stilling og Fødselsaar eller i hvert Fald Forbogstaver og Aarstal, f. Eks. Læge Jørgen C. F. S. Fabricius *1920—.

Forbogstaver *kan* anbringes som Kendingsmærke i selve Signetets Seglflade paa *nye* Signeter, endelig aldrig paa gamle arvede Signeter, men maa da *ikke* anbringes i selve Skjoldet, altid uden for dette, bedst „svævende“ paa hver Side af Hjælmmærket.

I
SLÆGTEN FABRICIUS FRA FAABORG

SLÆGTEN FABRICIUS FRA FAABORG NORSKE LINIE

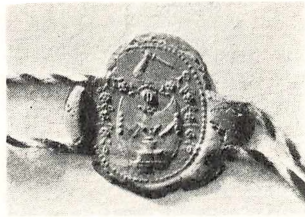
Skjoldet Guld, deri en sort Ambolt, staaende paa grøn Jord, under to nedadvendte naturligfarvede Arme, hver holdende en sort Hammer og kommende fra en Sølv-Sky i henholdsvis højre og venstre øverste Hjørne.

Hjælmmærke: En sølvharniskklædt Arm svingende et guldskæftet Sølv-Sværd.

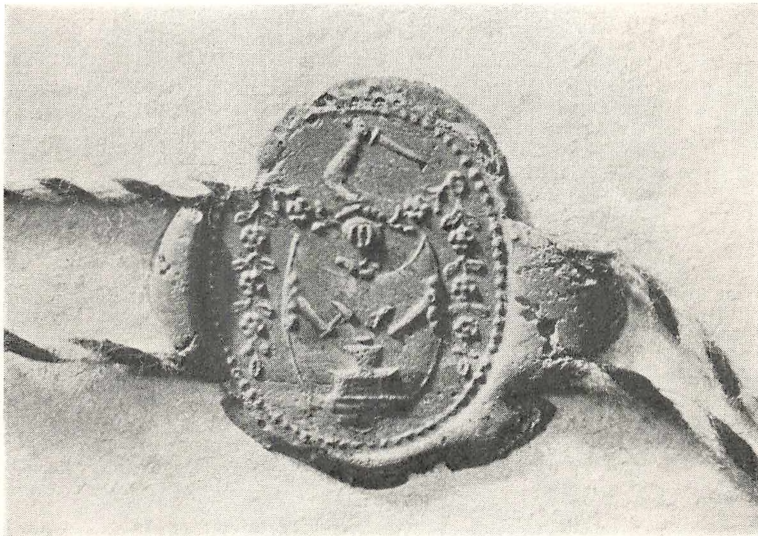
Hjælmklæde: Indvendig Guld, udvendig sort.

Gengivelse af en farvelagt Tegning udført 1945 af Gravør F. Britze, København.

Kun Efterkommere af Overinspektør ved Laurvig Jernværker, Overdommer i Grevskabet Laurvig i Norge LAURS SØRENSEN FABRICIUS, 1695—1761 (Stamtavlen af 1937 Nr. 253) og disses Hustruer har — naar de bærer Navnet *Fabricius* — Ret til at benytte dette Vaaben.

Naturlig Størrelse og uretoucheret.

CHRISTIAN CONRAD FABRICIUS 1767—1831.
Sognepræst til Tranekær og Tullebølle paa Langeland.
Stamtavlen Nr. 255.

SLÆGTEN FABRICIUS FRA FAABORG
NORSKE LINIE

Naturlig Størrelse og uretoucheret.

JENS SCHOW FABRICIUS, 1758—1841.

Viceadmiral i den norske Flaade.

Kammerherre, S.Sv.1.; R. af Dbg.

Medlem af den grundlovgivende Forsamling
paa Eidsvold. Stortingsmand.

Stamtavlen Nr. 423.

HARTVIG PETER CHRISTIAN FABRICIUS, 1830—1905.
Forpagter af „Korsebølle“, Tranekær Sogn, Langeland.
Stamtavlen Nr. 259.

PETER ANDERSEN FABRICIUS, 1834—1897.
Forpagter af „Holmegaard“, Magleby Sogn, Langeland.
Stamtavlen Nr. 269.

HANS OTTO LUDVIG CONSTANTIN FABRICIUS, 1843—1906.

Dyrlæge. Forpagter af „Steensgaard“, Snøde Sogn, Langeland.

Inspektør ved Nakskov offentlige Slagtehus.

Stamtavlen Nr. 292.

LARS PETER CHRISTIAN FABRICIUS, 1838—1891.

Forpagter af „Charlottendal“, Sct. Peders Landsogn, Sorø Amt.

Stamtavlen Nr. 323.

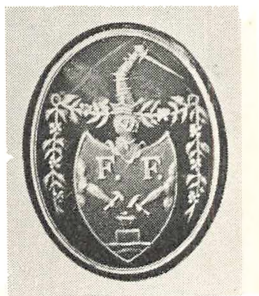

GUSTAV FERDINAND FABRICIUS, 1844—1924.
Ejer af „Bjørnager“, Mosbjerg Sogn, Hjørring Amt.
Stamtavlen Nr. 358.

NIELS FREDERIK CHRISTIAN FABRICIUS, 1850—1918.
Forpagter af „Bremersvold“ og „Strognæsgaard“, Erindlev Sogn, Maribo Amt.
Stamtavlen Nr. 382.

SLÆGTEN FABRICIUS FRA FAABORG
NORSKE LINIE

FREDERIK „FRITZ“ JOHAN LUDVIG FABRICIUS, 1878—1942.
Bestyrer af Saltum Teglværk, Saltum Sogn, Hjørring Amt.
Stamtavlen Nr. 271.

JENS HAKON FABRICIUS, *1882—.
Inspektør ved Frederiksholms Tegl- og Kalkværker i København.
Stamtavlen Nr. 277.

JENS HAKON FABRICIUS, *1882—.
Inspektør ved Frederiksholms Tegl- og Kalkværker i København.
Stamtavlen Nr. 277.

JENS HAKON FABRICIUS, *1882—.
Inspektør ved Frederiksholms Tegl- og Kalkværker i København.
Stamtavlen Nr. 277.

HARTVIG FABRICIUS, *1875—.
Maskinmester og Elektroinstallatør i København.
Stamtavlen Nr. 297.

CARL RICHARD PETER FABRICIUS, *1884—.
Maskinmester paa Sundholm i København.
Stamtavlen Nr. 299.